

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
по організації самосійної роботи студентів
при вивчанні навчальної дисципліни
„ВСТУП ДО ФАХУ”
для студентів, що навчаються
за спеціальністю 101 «Екологія»

Затверджено на засіданні
методичної комісії
еколого-економічного факультету
протокол № від _____

Одеса – 2017

Методичні вказівки по організації самостійної роботи студентів при вивчання навчальної дисципліни “Вступ до фаху” для студентів що навчаються за спеціальністю 101 “Екологія” [у електронному вигляді] / Владимирова Олена Геннадіївна – Одеса: ОДЕКУ, 2017. – 21 с.

1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Навчальна дисципліна “Вступ до фаху” входить до професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 101 “Екологія”.

Включення навчального курсу "Вступ до фаху" обумовлено необхідністю ознайомити студентів, які починають навчання з екологічної спеціальності, з усіма особливостями підготовки фахівця цього профілю у вищій школі.

В процесі вивчення цього курсу студент повинен опанувати основні правові і організаційні засади функціонування системи вищої освіти за законом України «Про вищу освіту», ключові поняття з екології, знати основні віхи розвитку екологічних знань, ознайомитися із сучасними напрямками розвитку екології. Студент повинен мати уявлення про Європейську кредитно трансферно-накопичувальну систему (ЄКТС) навчання, рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти, розуміти структуру навчального плану і добре орієнтуватися у ньому. Мати уявлення про стандарти вищої освіти, розуміти як відбувається процедура атестації здобувачів вищої освіти.

Студенти повинні також мати початкові знання з основ наукових досліджень, щоб використовувати їх при написанні рефератів, виконанні курсових та випускних кваліфікаційних робіт. Мати уявлення про те, для чого й з якою метою ведуться наукові дослідження, у чому особливість написання наукових робіт, статей та доповідей. Зрозуміти, що наукова робота під час навчання у вищому навчальному закладі надає можливості заявити про себе на початкових курсах як про талановитого студента, що навчальний заклад буде зацікавлений у тому, щоб цей студент продовжив навчання за освітньою програмою магістра і у подальшому підвищив свій кваліфікаційний рівень у аспірантурі, що гарантує йому водночас працевлаштування на кафедрі університету на посаду асистента.

Для того, щоб мати уявлення про свою майбутню професійну діяльність студент повинен орієнтуватися у тих видах економічної діяльності держави, де потрібні фахівці-екологи. Здобуття початкових знань про систему органів екологічного управління та розуміння з чого складаються функції загального та державного екологічного управління нададуть можливість зрозуміти студентові зміст програми навчання та мати мотивацію для опанування якісних знань та вмінь.

Отже, метою курсу "Вступ до фаху" є: формування у студентів уявлень про свою професію та майбутню діяльність; надання початкових знань про головний предмет своєї спеціальності на базі основного понятійно-термінологічного апарату екології; допомогти вільно орієнтуватися у навчальних планах підготовки з розумінням певного набору навчальних дисциплін, послідовності їх викладання та значенні для формування професійних компетентностей, надати цілісне уявлення про постійний розвиток та удосконалення екологічної освіти, як одної з вагомих складових сталого розвитку держави.

На основі поставленої мети можна визначити завдання навчальної дисципліни «Вступ до фаху». Серед них слід зазначити такі:

1. Ознайомити студентів з:

- основними принципами Болонської декларації та особливостями реформування організації навчального процесу з вищої освіти України за Європейською кредитно трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС);

- історичними етапами розвитку екологічної вищої освіти та переорієнтації її на цілі сталого розвитку (СР);

- основними положеннями Концепції екологічної освіти України для розуміння принципів та завдань державної політики у цієї сфері;

- системою підготовки фахівців різних освітніх рівнів на прикладі Одеського державного екологічного університету, з керівниками кафедр, що забезпечують підготовку та випуск фахівців-екологів;

- моделлю фахівця, кваліфікаційними вимогами до нього у відповідності до стандартів вищої освіти та статей Закону України «Про вищу освіту»;

- навчальними планами підготовки за спеціальностями (спеціалізаціями) з метою цілісного уявлення про формування знань за структурно-логічної схемою, що допоможе з'ясувати тісний зв'язок між всіма навчальними дисциплінами;

- елементами основ наукових досліджень, з метою формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного і кваліфікованого проведення наукових досліджень у процесі навчання у ВНЗ, а також в подальшому у професійної діяльності;

- зі системою управління в області охорони навколишньої природного середовища та раціонального природокористування, для уявлення про потенційні міста майбутнього працевлаштування та підвищення мотивації до якісного отримання знань.

2. Надати початкові знання з екології.

При вивчанні дисципліни студенту належить опанувати відповідну сукупність знань, вмінь та навичок.

Знати:

- основні принципи Болонської декларації;
- основні етапи розвитку вищої екологічної освіти в Україні;
- основні положення Концепції екологічної освіти України. Мету, принципи та завдання екологічної освіти та виховання; умови неперервності екологічної освіти;

- головні особливості підготовці фахівця з екологічної спеціальності;
- особливості формування світогляду фахівця;
- модель бакалавра і магістра;
- структуру навчальних планів підготовки бакалавра і магістра, чим вони відрізняються;

- елементи основ наукових досліджень. Основні визначення і поняття;

- систему, цілі, та функції органів екологічного управління в області охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування;

Навчання з дисципліни «Вступ до фаху» проходить згідно з навчальною програмою за такою структурою:

- вивчення окремих тем навчальної дисципліни – теоретичний модуль;
- написання реферату за темою, яка вивчена самостійно – індивідуальне завдання (Додаток А).

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

Методичні вказівки призначені для допомоги студентам денної та заочної форми навчання у самостійному опануванні питань дисципліни.

У методичних вказівках наведені рекомендації щодо опанування теоретичного курсу та підготовки індивідуального завдання. Для студентів заочної форми навчання наведені рекомендації щодо підготовки міжсесійної контрольної роботи.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Білявський Г.О. Основи екології: підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – К.: Либідь, 2004. – 408 с.

2. Владимірова О.Г. Вступ до фаху: конспект лекцій / О.Г. Владимірова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.odku.edu.ua/> – Одеса: 2016. – 140 с.

3. Кучерявий В.П. Екологія : підручник / В.П.Кучерявий. – Львів: Світ, 2000. – 500 с.

4. Лоева І.Д. До 25-річчя становлення і розвитку екологічної освіти у Одеському державному екологічному університеті / І.Д. Лоева, С.М. Степаненко, О.Г. Владимірова, Т.А. Сафранов // Віник ОДЕКУ №9, 2015.

5. Одум Ю. Екологія / Ю. Одум . В 2-х томах. – М.: Мир, 1986. Т. 1 – 416 с. Т. 2 – 390 с.

6. Збірник програм нормативних навчальних дисциплін освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за напрямом «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». – Одеса: ТЕС, 2013. – С. 60-67.

7. Реймерс Н.Ф. Природопользование: словарь-справочник / Н.Ф. Реймерс . – М.: Мысль, 1990. – 637 с.

8. Сафранов Т.А. Загальна екологія та неоекологія.: конспект лекцій / Т.А. Сафранов. – К.:КНТ.2005. – 188 с.

9. Шевчук В. Я. Екологічне управління: підручник / [В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін.] – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

10. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Цехмістрова Г.С. – К.: Слово, 2003.– 240 с.

11. Экологический энциклопедический словарь / И.И. Дедю. – Кишинев, 1990 – 406 с.

Додаткова:

12. Беккер А.А. Охрана и контроль загрязнения природной среды / А.А. Беккер, Т.Б. Агаев. – Л.: Гидрометеиздат, 1989. – 288 с.

13. Білявський Г.О., Основи екології: теорія та практикум : навч. посібник / Г.О. Білявський, Л.І. Бутченко – К.: Лібра, 2006. – 368 с/

14. Бигон М. Экология. Особи, популяции и сообщества / М. Бигон, Дж. Харпер, До Таусенд. В 2-х т: Пер. с англ. М.: Мир – 1989. – Т. 1 – 667 с., Т. 2 – 477 с.

15. Бровдій В.М. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки): навч. посіб. / В.М. Бровдій, О.О. Гаца. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. – 111 с.

16. Бровдій В.М. Закони екології : навч. посіб. / В.М. Бровдій, О.О. Гаца. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. – 178 с.

17. Вернадский В.И. Живое вещество биосферы / В.И. Вернадский. – М.: Наука, 1994. – 672 с.

18. Голубець М.А. Від біосфери до соціосфери / М.А. Голубець. – Львів: Поллі, 1997. – 251 с.

19. Голубець М.А. Екосистемологія / М.А. Голубець. – Львів, 2000. – 316с.

20. Декларация Рио-де Жанейро про окружающую среду и развитие от 14 июня 1992 года // Международное публичное право. Сборник документов. Т.2.- М.: БЕК, 1996. – С. 135-138. – Комісія ООН зі сталого розвитку. Офіційна веб-сторінка: [електронний ресурс]. – Режим доступу: un.org/ru/.

21. Дідух Я.П. Популяційна екологія / Я.П. Дідух. – К.: Фітосоціоцентр, 1998. – 192 с.

22. Дорогунцов С.І. Екологія: навч.-метод. посіб/ С.І. Дорогунцов. – К.: КНЕУ, 2004. – 152 с.

23. Зеркалов Д.В. Екологічна безпека: управління, моніторинг, контроль: посібник / Д. В. Зеркалов. – К.: КНТ, Дакор, Основа, 2007. – 412 с.

24. Злобін Ю.А. Основи екології : підручник / Ю.А. Злобін. – К.: Лібра, 1998, – 248 с.

25. Кучерявий В.П. Урбоекологія : підручник / В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 2002 – 320 с.

26. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття»; [пер. з англійської] / ВГО «Україна. Порядок денний па ХХІ століття». – К.:Інтелсфера, 2000. – 360 с.

27. Реймерс Н.Ф. Экология: теория, законы, правила, принципы и гипотезы / Н.Ф. Реймерс. – М.: Молодая гвардия, 1994 – 367 с.

28. Хартія Землі. Міжнародна декларація. «Хартія Землі в дії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: earthcharter.linecore.com/ukr/history.

29. Чистик О.В. Экология : учеб. пособие / О.В. Чистик. – М.: Новое знание, 2000. – 248 с.

Нормативно-правові акти

(нормативно-правові документи треба використовувати з урахуванням змін на час навчання. Режим доступу до електронного ресурсу – zakon.rada.gov.ua)

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon.rada.gov.ua.

2. Про вищу освіту: Закон України від 1.07.2014 №1556-VII.

3. Концепції екологічної освіти в Україні. Затверджена рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України N 13/6-19 від 20.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: osvita.irpin.com/viddil/v5/d33.htm.

4. Основні напрямки реформування вищої освіти в Україні. Указ Президента України №832/95 від 12.09.1995р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/832/95.

5. Перелік напрямів підготовки фахівців з вищою освітою за професійним спрямуванням, спеціальностей різних кваліфікаційних рівнів та робітничих професій. Затверджений постановою КМУ від 18 травня 1994 р. N 325 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/КР940325.html.

6. Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями підготовка фахівців у вищих навчальних закладах. Затверджений постановою КМУ від 24 травня 1997 р. N 507. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/2461.

7. Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр. Затверджений Постановою КМУ від 13 грудня 2006 р. № 1719. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1719-2006-п.

8. Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра. Затверджений постановою КМУ від 27 серпня 2010 р. № 787. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/666-2010-п.

9. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266. Офіційна веб-сторінка: [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

10. Положення про Державну екологічну інспекцію України. Затверджено Указом Президента від 13.04.2011 №454/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: president.gov.ua/documents/13433.html.

11. Положення про Державне агентство водних ресурсів України. Затверджено Указом Президента від 13.04.2011 №453/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: president.gov.ua/documents/13433.html.
12. Положення про Державне агентство екологічних інвестицій України. Затверджено Указом Президента від 13.04.2011 №455/2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: president.gov.ua/documents/13433.html.
13. Положення про Державну службу геології та надр України. Затверджено Указом Президента від 6.04.2011 №391/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: president.gov.ua/documents/13433.html.
14. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України. Затверджено Указом Президента України від 13 квітня 2011 року №452/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: president.gov.ua/documents/13433.html.
15. Про вдосконалення мережі вищих та професійно-технічних закладів» Постанова КМУ від 29 травня 1997 р. №526. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-97-п.
16. Про вищу освіту. Закон України від 17.01.2002 № 2984-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2984-14.
17. Про докорінну перебудову справи охорони природи у країні. Постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 07.01.88 р. № 32.
18. Про освіту. Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12.
19. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 26.06.91, N 1268-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
20. Республіканська програма екологічної освіти у вищих та середніх спеціальних учбових закладах Української СРС на період до 2005 року. Затверджена Постановою Мінвузу УРСР та Держкомприроди УРСР № 11/4/210 від 24.04.1990 р.

Перелік тем лекційного курсу

Змістовий модуль 1

«Етапи розвитку екологічної освіти.

Основні положення Концепції екологічної освіти в Україні»

Теми:

- 1.1 Структура, мета і задачі дисципліни, програма дисципліни. Зміст навчальної дисципліни. Знання, уміння і навички, що повинні бути сформовані в результаті вивчення дисципліни.
- 1.2 Болонський процес та структурне реформування системи вищої освіти України
- 1.3 Етапами розвитку вищої екологічної освіти в Україні.

1.4 Основні положення Концепції екологічної освіти України. Принципи, мета і завдання екологічної освіти. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти.

1. *Перелічити основні принципи, на яких базується державна політика в області екологічної освіти і виховання згідно з Концепцією екологічної освіти України;*
2. *Сформулюйте мету екологічної освіти і виховання;*
3. *Які завдання стоять перед екологічною освітою для досягнення її мет?*
4. *Яким чином забезпечується неперервність екологічної освіти?*
5. *Що включає у себе ланка формальної екологічної освіти?*
6. *Коли і за допомогою кого починає формуватися екологічне мислення у людини?*
7. *Який рівень формальної освіти є головним? Чому?*
8. *У чому особливість програм навчання у середніх професійних закладах освіти?*
9. *Що ви розумієте під неформальною екологічною освітою? За допомогою чого вона реалізується?*
10. *В чому полягає роль неперервної екологічної освіти протягом життя?*

Змістовий модуль 2

«Формування фахівця-еколога. Система екологічного управління»

Теми:

- 2.1 Право на вищу освіту в Україні
- 2.2 Система вищої освіти
- 2.3 Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти
- 2.4 Атестація здобувачами вищої освіти та документи про вищу освіту
- 2.5 Стандарти вищої освіти
- 2.6 Підготовка фахівців-екологів в Одеському державному екологічному університеті
 - 2.6.1 Компетенції та компетентності, які повинен отримати здобувач вищої освіти з екологічної спеціальності
 - 2.6.2 Освітні програми та навчальні плани підготовки фахівців-екологів
 - 2.6.3 Формування індивідуального плану студента
- 2.7 Базові основи екологічного управління
- 2.8 Класифікація систем і механізмів екологічного управління
- 2.9 Державна система екологічного управління
- 2.10 Інші органи екологічного управління

Змістовий модуль 3

«Елементи основ наукових досліджень»

- 3.1 Студент і науково-дослідницька діяльність.
- 3.2 Предмет та сутність науки
- 3.3 Вибір теми та реалізація наукового дослідження

- 3.4 Студентська науково-дослідна робота у ВНЗ
- 3.5 Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

2 ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИВЧАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

При вивчанні **змістового модулю 1** «Етапи розвитку екологічної освіти. Основні положення Концепції екологічної освіти в Україні» студент повинен вивчити теоретичний матеріал рекомендованої літератури за такими темами:

Тема 1.1 «Структура, мета і задачі навчальної дисципліни» [2, с.6-8].

Особливу увагу треба звернути на: мету і завдання навчальної дисципліни «Вступ до фаху»; вимоги щодо знань та умінь, які студент повинен опанувати під час вивчення дисципліни.

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу теми 1.1

1. У чому полягає мета викладання навчальної дисципліни “Вступ до фаху”?
2. Перелічіть основні завдання зазначеної навчальної дисципліни.
3. Якими знаннями повинен оволодіти студент при вивченні даної дисципліни?
4. Як організаційно побудовано вивчення навчальної дисципліни та оцінювання здобутих знань.

Тема 1.2 «Болонський процес та структурне реформування системи вищої освіти України» [2, с.9-16]. При вивчанні теми студентів необхідно зрозуміти: мету та ключові позиції Болонського процесу; шляхи реформування системи вищої освіти в Україні, принципи Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи організації навчального процесу (ЄКТС).

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу теми 1.2

1. В чому полягає суть європейської інтеграції України ?
2. Із яких і скількох ступенів має складатися система вищої освіти країн Європи згідно Болонської декларації?
3. У чому полягає суть Болонського процесу?
4. Що таке кредитно трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) ?
5. Вкажіть ключові позиції ЄКТС ?
6. Яка мета впровадження ЄКТС в нашої країні ?
7. Чи існує зв'язок між кредитами ЄКТС та кількістю аудиторних годин ?
8. Яке навантаження входить до кредиту ЄКТС ?
9. Вкажіть ціну кредиту ЄКТС в академічних годинах:
10. Які шкали оцінювання запроваджені у нашому університеті?

Тема 1.3 «Етапами розвитку вищої екологічної освіти в Україні» [2, с. 17-21; 4, 20] та нормативно-правової літератури [4, 5-9]. Після опрацювання літератури отримати уявлення про основні етапи розвитку вищої екологічної

освіти в Україні, та зрозуміти роль екологічної освіти в процесі впровадження освіти для сталого розвитку.

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу теми 1.3

1. Визначити основні етапи розвитку вищої освіти в Україні;
2. У якому році в офіційному державному документі з'являється напрям підготовки фахівців «Екологія»;
3. Як трансформується назва напрямку і спеціальності «Екологія»?
4. Як Ви розумієте поняття «сталий розвиток»?
5. Назвіть дві найважливіші ідеї сталого розвитку суспільства.
6. Яку роль відіграє людина у сталому розвитку суспільства? Чому?
7. Перелічити найголовніші загрози для розвитку людства, що спричинили появу та впровадження принципів сталого розвитку суспільства?
8. Яка роль відводиться освіті для сталого розвитку? Що є метою освіти для сталого розвитку?
9. Які зміни передбачає освіта для сталого розвитку в навчальному процесі?
10. Яку роль відіграє екологічна освіта в процесі впровадження освіти для сталого розвитку? Чому?

Тема 1.4 «Основні положення Концепції екологічної освіти України. Принципи, мета і завдання екологічної освіти. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти» [2, с. 29-60; 3, с. 10-43, 8, розділ 1; 27] та нормативно-правової літератури [1, ст.50,53; 3]. При опрацюванні наданих посилань необхідно звернути увагу на зміст державного документу «Концепція екологічної освіти в Україні» та зрозуміти на яких принципах повинна базуватися державна політика у галузі екологічної освіти.

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу теми 1.4

1. Перелічити основні принципи, на яких базується державна політика в області екологічної освіти і виховання згідно з Концепцією екологічної освіти України;
2. Сформулюйте мету екологічної освіти і виховання;
3. Які завдання стоять перед екологічною освітою для досягнення її мети?
4. Яким чином забезпечується неперервність екологічної освіти?
5. Що включає у себе ланка формальної екологічної освіти?
6. Коли і за допомогою кого починає формуватися екологічне мислення у людини?
7. Який рівень формальної освіти є головним? Чому?
8. У чому особливість програм навчання у середніх професійних закладах освіти?
9. Що ви розумієте під неформальною екологічною освітою? За допомогою чого вона реалізується?
10. В чому полягає роль неперервної екологічної освіти протягом життя?

Для засвоєння **змістового модулю 2** «Формування фахівця-еколога. Система екологічного управління»

за темою 2.1 «Право на вищу освіту в Україні» студентів треба вивчати матеріал з навчальних матеріалів [2, с. 62;] та статті нормативно-правових актів [2, розділ I; ст.4]. При вивченні запропонованого матеріалу необхідно отримати уявлення про сутність і зміст вищої освіти в Україні, знати про те хто має права на отримання вищої освіти в Україні й яким чином ці права гарантуються державою.

Тема 2.2 «Система вищої освіти». Щоб мати уявлення про систему вищої освіти України студентів необхідно опанувати навчальний матеріал [2, с. 63-64] та статті нормативно-правового акту у галузі вищої освіти [2, розділ 4; ст.11]. Під час опрацювання запропонованої літератури студент повинен з'ясувати які складі входять до системи вищої школи в Україні. Вмити надати цим складовим визначення.

За Темою 2.3 «Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти» студентів потрібно опанувати навчальний матеріал [2, с. 64-68] та статті нормативно-правового акту у галузі вищої освіти [2, розділ 2; ст.5, розділ 3 ст.3].

Після вивчення запропонованого матеріалу студентів необхідно орієнтуватися в рівнях, ступенях та кваліфікаціях вищої освіти, має уявлення про вимоги до здобуття того чи іншого рівня.

Тема 2.4 «Атестація здобувачів вищої освіти та документи про вищу освіту». За цією темою не обходимо опрацювати навчальний матеріал [2, с. 68-69] та статті нормативно-правового акту у галузі вищої освіти [2, розділ 2, ст.6-7]. Після опанування матеріалу студенту необхідно зрозуміти вимоги до атестації здобувачів вищої освіти та знати які встановлюються види документів про вищу освіту (наукові ступені) за відповідними ступенями згідно закону України «Про вищу освіту».

Тема 2.5 «Стандарти вищої освіти». Студентів потрібно опрацювати навчальний матеріал [2, с. 69-70] та статті нормативно-правового акту у галузі вищої освіти [2, розділ 3 ст.9-10]. При вивченні запропонованого матеріалу слід звернути увагу на те, яку роль грають стандарти в освітньої діяльності держави.

Тема 2.6 «Підготовка фахівців-екологів в Одеському державному екологічному університеті». За цією темою необхідно опрацювати навчальний матеріал [2, с. 69-70]

Питання для самоконтролю при вивченні матеріалу теми 2.1-2.6

1. Надайте поняття «вища освіта» за Законом України «Про вищу освіту»;
2. Що таке акредитація вищого навчального закладу?
3. В чому сутність ступеневості вищої освіти?
4. Які освітні рівні входять до вищої освіти?
5. Що розуміють під змістом освіти?
6. Що в собі містить стандарт вищої освіти?

7. Надайте характеристику рівня вищої освіти - бакалавр, магістр. Вкажіть в чому особливість кожного з них;
8. Яка процедура надає та підтверджує кваліфікацію випускнику ВНЗ?
9. Як співвідносяться рівні вищої освіти ступеню вищої освіти?
10. Які складові входять до освітньої програми?
11. Надайте визначення Кредиту, що він включає?

Тема 2.7 «Базові основи екологічного управління». Для засвоєння навчального студентів необхідно опрацювати матеріал з навчальних матеріалів [2, с. 92-110; 9, с. 30-51] та нормативно-правових [10-14]. При вивчанні наданого матеріалу студент повинен звернути увагу на складові національної системи екологічного управління. Зрозуміти базові основи екологічного управління, мету та завдання. З'ясувати розмежування функцій загального та спеціального екологічного управління. Отримати уявлення про потенційні місця майбутнього працевлаштування.

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу теми 2.7

1. В чому полягає мета екологічного управління?
2. На яких принципах ґрунтується екологічне управління?
3. Через які механізми екологічне управління виконує свою головну роль?
4. Наведіть класифікацію управлінь за системними ознаками, які створюють національну систему екологічного управління;
5. Дайте визначення державній системі екологічного управління. У чому полягає її головне завдання?
6. Які органи виконують загальне державне екологічне управління? Які функції управління вони виконують?
7. Які повноваження покладені на Міністерство екології та природних ресурсів України?
8. Які спеціальні структури екологічного управління координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України? У чому полягають їх завдання?
9. Які спеціальні структури функціонують у складі Міністерства екології та природних ресурсів?

Для засвоєння матеріалу змістового модулю 3 «Елементи основ наукових досліджень» студентів необхідно засвоїти матеріал з навчальних матеріалів [2, с. 112-128; 10, с. 4-143]. Студентів необхідно звернути увагу на вимоги до науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі, рекомендації з методології написання творчих студентських робіт, курсових, дипломних (магістерської) робіт. Освоїти понятійний апарат науковця-початківця.

Питання для самоконтролю при вивчанні матеріалу змістового модулю 3

1. З якою метою студент ВНЗ залучається до науково-дослідної роботи?
2. Яких навичок набуває студент, який бере участь у науково-дослідній роботі? Які має переваги перед іншими студентами?

3. За якими основними напрямками здійснюється науково-дослідницька діяльність студентів у вищому навчальному закладі?
4. Надайте визначення поняття «Наука»?
5. Що є метою та предметом науки;
6. Що є гіпотезою? Коли вона стає теорією?
7. Що у себе включає процес наукового дослідження? Яка його мета?
8. Які види робіт з елементами наукових досліджень виконують студенти впродовж терміну навчання в університеті?
9. Які вимоги ставляться до вибору теми дослідження?
10. Які формальні вимоги ставляться до структури будь-якої наукової роботи?
11. Назвіть види наукових публікацій. Які з них Ви вже робили?
12. Які особливості методики підготовки доповідей та виступів?

3 ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Згідно вимог Положення про організацію та контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів ОДЕКУ від 28.11.2013 р. самостійна робота студента під час вивчення навчальної дисципліни складається із декілька видів: підготовка до лекцій; самостійне вивчення окремих тем курсу; підготовка до модульної та залікової контрольної роботи самостійне виконання індивідуального завдання.

Видом індивідуального завдання з даної навчальної дисципліни є написання та оформлення реферату за обраною темою.

Структура реферату повинна включати: вступ; розділи (при необхідності підрозділи) основного матеріалу; висновки та перелік посилань. Об'єм роботи повинен бути не менш 15 сторінок машинописного тексту в форматі Times New Roman, інтервалу 14 пт. Поля сторінки: верхнє, нижнє – 2 см; правє – 2,5; лівє – 1,5 см. Зразок титульної сторінки реферату наданий у Додатку А.

Тему реферату студент обирає згідно двома останнім цифрам номеру Індивідуального навчального плану студента (ІНПС), користуючись табл.2.

Підготовлений реферат студент має можливість надати його у встановлений викладачем термін (як правило це 10 тиждєвь начального семестру) на перевірку у електронному вигляді, переслав його за електронною поштою викладача, який його перевіряє, задля отримання зауважень. Не своєчасне надання завдання впливає на кількісну (у балах) оцінку виконання цього виду самостійної роботи.

Після виправлення зауважень остаточний варіант роздруковується і надається до кафедри, на якій викладається ця дисципліна з електронною версією також.

Самостійним завданням для студентів заочної форми навчання є виконання контрольної роботи за індивідуальним завданням, яка оформлена у виді реферату. Виконання роботи не відповідно до вказаного варіанту чи компіляція окремих положень та змісту робіт інших студентів є підставою для не зарахування її.

Виконанню контрольної роботи має передувати вивчення рекомендованих джерел навчальної і наукової літератури та нормативно-правових документів.

Контрольну роботу студент виконує у міжсесійний період. Кількісна оцінка за цей вид роботи визначається з урахуванням терміну надання роботи на перевірку (на протязі семестру, перед початком заліково-екзаменаційної сесії, безпосередньо перед датою контролюючого заходу), обсягу виконання роботи та глибини розкриття наданих питань, а також оформлення роботи згідно з вимогами.

Якщо у студента виникли труднощі, які самостійно не в змозі подолати, потрібно звернутися до викладача, який проводив установчі заняття за адресою: м. Одеса, вул. Львівська, 15, кафедра екологічного права і контролю – law-ecology@odeku.edu.ua.

Таблиця 1 – Терміни перевірки контрольної роботи в міжсесійний період

| Етапи контрольної роботи | Строк контролю | Бал оцінювання |
|---|--|----------------|
| Складання плану роботи і каталогу літературних джерел за темою роботи. Написання вступу до реферату | 1-15 листопада | 2 |
| Написання основної частини реферату | 1-15 грудня | 6 |
| Написання висновків по реферату | 10-15 січня | 2 |
| Подання готової роботи на перевірку у електронному вигляді викладачу | до 25 січня | 8 |
| Подання остаточного виправленого реферату у електронному вигляді | 25 січня | 10 |
| Подання остаточного виправленого реферату у паперовому вигляді | На перше заняття у семестрі за розкладом | 2 |

Максимальний бал, що може одержати студент за контрольну роботу складає 30 балів.

Зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав сумарну оцінку не менше 18 балів, тобто не менше 60% від максимально можливої суми в 30 балів. Не зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав оцінку меншу 18 балів, в цьому випадку робота повертається на доробку. Зарахована контрольна робота є допуском до підсумкової оцінки у формі заліку.

Таблиця 2 – Відповідність номера теми двома останнім цифрам номеру Індивідуального навчального плану студента (ІНПС)

| № теми | Останні цифри № ІНПС | № теми | Останні цифри № ІНПС |
|-----------|----------------------|-----------|----------------------|
| 1 | 01; 11; 21; 31; 41; | 11 | 51; 61; 71; 81; 91; |
| 2 | 02; 12; 22; 32; 42; | 12 | 52; 62; 72; 82; 92; |
| 3 | 03; 13; 23; 33; 43; | 13 | 53; 63; 73; 83; 93; |
| 4 | 04; 14; 24; 34; 44; | 14 | 54; 64; 74; 84; 94; |
| 5 | 05; 15; 25; 35; 45; | 15 | 55; 65; 75; 85; 95; |
| 6 | 06; 16; 26; 36; 46; | 16 | 56; 66; 76; 86; 96; |
| 7 | 07; 17; 27; 37; 47; | 17 | 57; 67; 77; 87; 97; |
| 8 | 08; 18; 28; 38; 48; | 18 | 58; 68; 78; 88; 98; |
| 9 | 09; 19; 29; 39; 49; | 19 | 59; 69; 79; 89; 99; |
| 10 | 00; 10; 20; 30; 40; | 20 | 50; 60; 70; 80; 90 |

3.1 Теми рефератів

1. Еволюція поняття "екологія";
2. Об'єкт, предмет, методи традиційної („геккельєвської", класичної) екології;
3. Основні структурні підрозділи сучасної екології;
4. Основні етапи розвитку екологічної науки;
5. Порівняльна характеристика понять „екологія", „енвайронментологія", „природокористування";
6. Екологія серед інших наукових дисциплін;
7. Системний підхід, ієрархічний підхід, принцип емерджентності в екології;
8. Методи прогнозу в екології;
9. Проблема біологічного різноманіття;
10. Теоретичні основи екології (закони, правила, принципи);
11. Глобальні екологічні проблеми;
12. Екологічні проблеми України. Шляхи їх вирішення;
13. Екологічні проблеми району Вашого проживання. Шляхи їх вирішення;
14. Екосистеми і їх види;
15. Види та джерела забруднення навколишнього середовища.
16. Історія та сучасність еколого-економічного факультету Одеського державного екологічного університету. Кафедра екологічного права і контролю;

17. Історія та сучасність природоохоронного факультету Одеського державного екологічного університету. Кафедра екології та охорон довкілля;
18. Історія та сучасність природоохоронного факультету Одеського державного екологічного університету. Кафедра гідроекології та водних досліджень;
19. Історія та сучасність природоохоронного факультету Одеського державного екологічного університету. Кафедра загальної і теоретичної фізики;
20. Історія та сучасність природоохоронного факультету Одеського державного екологічного університету. Кафедра агрометеорології та агрометпрогнозів.

При написанні реферату за обраною темою рекомендовано використовувати перелік літератури та нормативно-правових актів, які наведені у даних методичних вказівках.

Консультацію при вивчанні теоретичного курсу та написанні реферату можна отримати у лектора, або викладача, який буде перевіряти та оцінювати реферат.

4 ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

Головною формою вивчання дисципліни «Вступ до фаху» є самостійна робота по вивчанню усіх складових програми дисципліни: підготовка до лекційних занять, яка передбачає затратити 0,5 год на 2 год занять та написання реферату – 15 год.

Формою контролю засвоєння теоретичних знань є контрольна робота за усіма модулями. На підготовку до контролю відводиться 5 год.

На завершальному етапі проводиться залікова контрольна робота за тестами ректорського контролю.

Формою підсумкового контролю є залік.

Кваліфікаційними вимогами до студентів, які вивчають дисципліну «Вступ до фаху» є володіння знаннями та уміннями з теоретичного навчання – розділи змістових модулів програми навчальної дисципліни та самостійної роботи – написання реферату за обраною темою.

З *теоретичного* матеріалу студент повинен надати письмові відповіді на 10 запитань варіанта контрольного модульного завдання. Завдання можуть бути у тестовому вигляді закритого та відкритого типу. Наприклад,

1. З яких компонентів складається екологічна освіта:

1. Екологічні знання та екологічний світогляд;
2. Екологічне мислення та екологічна культура;
3. Усіх перелічених.

2. Перерахуйте основні принципи, на яких базується державна політика в галузі екологічної освіти і виховання згідно Концепції екологічної освіти України.

Формами контролю засвоєння теоретичних знань є усне опитування під час лекційних занять (поточний контроль), підсумкова модульна контрольна робота за усіма змістовими модулями (підсумковий контроль) та залікова контрольна робота (підсумкова атестація за тестами ректорського контролю).

Результати поточного контролю під час лекційних занять оцінюється до 3 балів, при цьому максимальна кількість балів за активність на заняттях не може перевищувати 20 балів за семестр.

Підсумкова модульна контрольна робота містить питання всіх змістових модулів лекційного модуля у вигляді тестових завдань різного типу. Підсумкова контрольна робота складена за варіантами. Кожний варіант містить 10 тестових завдань. Кожне правильно виконане завдання оцінюється у 5 балів. Отже максимальна кількість балів за виконану підсумкову модульну контрольну роботу становить 50 балів.

Залікова контрольна робота проводиться за тестами ректорського контролю, які складені з урахуванням затверджених комісією з екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування НМР МОН України тестових завдань перевірки залишкових знань з нормативних дисциплін ОПП підготовки бакалавра за напрямом 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Залікова контрольна робота складена за варіантами. Кожний варіант містить 10 тестових запитань закритого типу. Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка за залікову контрольну роботу складає 10 балів (100%).

Індивідуальне завдання у вигляді реферату оцінюється максимально у 30 балів. При цьому оцінюється повнота розкриття теми реферату у 20 балів. Оформлення згідно встановлених вимог у 10 балів. Загальна оцінка може бути зменшена на 10% за несвоєчасне подання на перевірку реферату.

Інтегральна оцінка за результатами навчання протягом семестру є сума балів, які отримав студент за всіма видами контролю. Максимальна кількість балів інтегральної оцінки становить 100 балів (100%).

Критерієм допуску до виконання залікової роботи є зарахований реферат.

Формою підсумкової атестації з дисципліни є залік.

Студент, який не має на початок заліково-екзаменаційної сесії заборгованості з дисципліни, що завершується – заліком, отримує якісну оцінку («зараховано» або «не зараховано»), якщо має на останній день семестру інтегральну суму балів поточного контролю, достатню (60% та більше) для отримання позитивної оцінки, та не менше 50% від максимально можливої суми балів за залікову контрольну роботу;

Кількісна оцінка (%) при підсумковій атестації визначається за формулою

$$B = 0,75 \times IO + 0,25 \times OЗКР,$$

де IO – кількісна інтегральна (накопичена за семестр за всіма видами робіт) оцінка у відсотках;

OЗКР – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) залікової контрольної роботи.

Для заочної форми навчання.

Модульно-накопичувальна система оцінки знань студентів включає:

- *Систему оцінювання самостійної роботи студента у міжсесійний період (ОМ).*

Вона передбачає перевірку контрольної роботи (індивідуального завдання у вигляді написання реферату), яку студент виконує у міжсесійний період. Кількісна оцінка за цей вид роботи визначається з урахуванням терміну надання роботи на перевірку (на протязі семестру, перед початком заліково-екзаменаційної сесії, безпосередньо перед датою контролюючого заходу), обсягу виконання роботи та глибини розкриття теми, а також оформлення роботи згідно з вимогами.

Максимальний бал, що може одержати студент за контрольну роботу складає 30 балів.

Зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав сумарну оцінку не менше 18 балів, тобто не менше 60% від максимально можливої суми в 30 балів. Не зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав оцінку меншу 18 балів, в цьому випадку робота повертається на доробку. Зарахована контрольна робота є допуском до складання заліку.

При підсумковій атестації використовується шкала відповідності сумарної суми балів (%) підсумковій атестації з дисципліни у формі заліку (табл.3).

Таблиця 3 – Шкала оцінювання

| За шкалою ЄКТАС | За національною системою | Визначення | За системою університету (в процентах) |
|-----------------|--------------------------|---|--|
| A | зараховано | відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок | 90 - 100 |
| B | зараховано | вище середнього рівня з кількома помилок | 85 - 89,99 |
| C | зараховано | в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок | 74 - 84,99 |
| D | зараховано | непогано, але зі значною кількістю помилок | 64 - 73,99 |
| E | зараховано | виконання задовольняє мінімальні критерії | 60 - 63,99 |
| FX | незараховано | з можливістю перескласти | 35 - 59,99 |
| F | незараховано | з обов'язковим повторним курсом навчання | 1 - 34,99 |

ДОДАТОК А
ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ РЕФЕРАТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: еколого-економічний
(для груп еколого-економічного факультету)

Факультет: Природоохоронний
(для груп природоохоронного факультету)

Навчально-консультаційний центр заочної освіти
(для груп заочної освіти)

Кафедра екологічного права і контролю

РЕФЕРАТ

з дисципліни «Вступ до фаху»

за темою: _____

Виконав:
ст. гр. Е-11
Іванов І.І.
Перевірив:

ППП викладача

Дата надання на
перевірку _____
Реєстраційний
номер _____

| | |
|--|--|
| Реферат оцінено в балах: - за повноту розкриття теми - за оформлення | |
| За невчасне надання на перевірку знято балів | |
| Разом зараховано балів | |
| Підпис викладача, що перевірив | |

Одеса – 20__